

Javni študentski, razvojni,
invalidski in preživitveni
sklad Republike Slovenije

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

Univerza v Ljubljani

Pravna fakulteta
Univerza v Ljubljani

UVELJAVLJANJE PRAVICE DO PRAVNEGA PRIZNANJA SPOLA V SLOVENIJI

Uredili:

doc. dr. Tilen Štajnpihler Božič, dr. Mojca Zadravec, as. Luka Mišič

Avtorji in avtorice:

Nika Bobek

Petra Brvar

Zlatan Dedić

Maja Ličen

Nadja Mičić

Nika Stroligo Urankar

Nejc Urankar

Žan Vrhunc

Pedagoški mentor:

doc. dr. Tilen Štajnpihler Božič

Strokovni sodelavec:

Miha Istenič

Ljubljana, september 2017

»Projekt sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada«

K A Z A L O

1.	UVOD	4
1.1.	Oprelitev problema in izhodišča naloge	4
1.2.	Namen oziroma cilji naloge.....	5
1.3.	Zasnova naloge in uporabljena metodologija.....	7
1.4.	Literatura in viri.....	10
2.	DRUŽBENI KONTEKST.....	12
2.1.	Spol kot družbena kategorija	12
2.1.1.	Biološka danost in družbeni konstrukt	12
2.1.2.	Družbene vloge in vloga spola	13
2.1.3.	Transspolnost.....	14
2.1.4.	Položaj transspolnih oseb v Sloveniji.....	15
2.1.5.	Literatura in viri.....	16
2.2.	Pomen spola za uveljavljanje pravic in obveznosti	17
2.3.	Posebej o pomenu jezika	19
2.3.1.	Problem izrazoslovja v presečišču različnih disciplin.....	19
2.3.2.	Terminološke zagate pri pisanju raziskovalne naloge.....	24
2.3.3.	Literatura in viri.....	25
3.	UREDITEV PRAVNEGA PRIZNANJA SPOLA IN NJENO IZVAJANJE V SLOVENIJI.....	27
3.1.	Ureditev pravnega priznanja spola in postopek odločanja pred upravnimi organi.....	27
3.1.1.	Pravna podlaga	27
3.1.2.	Analiza dejanskega postopka pred upravnimi enotami	28
3.1.3.	Načelna stališča ministrstev	30
3.1.4.	Sklep.....	34
3.1.5.	Literatura in viri.....	34
3.2.	Analiza protokola odločanja medicinske (psihiatrične) stroke.....	35
3.2.1.	Pravno priznanje spola v Sloveniji.....	35
3.2.2.	O spolu	36
3.2.3.	Pristojnost za izdajo potrdila, da je oseba spremenila spol	37
3.2.4.	Protokol odločanja psihiatrične stroke	38
3.2.5.	Kritje stroškov medicinske obravnave	41
3.2.6.	Sklep.....	42
3.2.7.	Literatura in viri.....	42
3.3.	Analiza stanja v Sloveniji na podlagi izkušenj transspolnih oseb	44
3.3.1.	Seznanitev z delovanjem ambulante za spolno zdravje.....	44

3.3.2.	Postopki pridobitve potrdila psihiatra za upravno enoto	45
3.3.3.	Izkušnje z upravnimi enotami	47
3.3.5.	Pravno priznanje spola na osnovi samoidentifikacije – mnenje oseb.....	53
3.3.6.	Sklep.....	54
3.3.7.	Literatura in viri.....	56
4.	UREDITEV PRAVNEGA PRIZNANJA SPOLA V MEDNARODNEM PROSTORU	57
4.1.	Analiza sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP)	57
4.1.1.	Sinteza stališč iz sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice.....	58
4.1.2.	Predstavitev ključnih odločitev Evropskega sodišča za človekove pravice	77
	<i>Primer 1: B. proti Franciji</i>	77
	<i>Primer 2: Christine Goodwin proti Združenemu Kraljestvu</i>	84
	<i>Primer 3: Van Kuck proti Nemčiji</i>	92
	<i>Primer 4: Grant proti Združenemu Kraljestvu</i>	99
	<i>Primer 5: L. proti Litvi</i>	105
	<i>Primer 6: Schlumpf proti Švici</i>	116
	<i>Primer 7: Y. Y. proti Turčiji</i>	122
	<i>Primer 8: A. P., Garçon and Nicot v. France</i>	134
4.1.3.	Literatura in viri.....	143
4.2.	Analiza sodne prakse Sodišča Evropske unije (SEU) in političnih dokumentov	145
4.2.1.	Vprašanje pravnega priznanja spola v sodni praksi Sodišča EU	146
4.2.2.	Predstavitev ključnih odločitev Sodišča EU.....	147
	<i>Primer 1: Zadeva C-117/01</i>	147
	<i>Primer 2: Zadeva C-13/94</i>	152
	<i>Primer 3: Zadeva C-423/04</i>	156
4.2.3.	Politični dokumenti na področju pravnega priznanja spola.....	160
	<i>Resolucija 2048 (2015)</i>	161
	<i>Priporočilo CM/Rec(2010)5</i>	162
	<i>Poročilo o človekovih pravicah in demokraciji v svetu v letu 2013 ter politiki Evropske unije na tem področju</i>	163
	<i>Smernice za spodbujanje uresničevanja in varstvo vseh človekovih pravic LGBTI (lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev in interseksualcev)</i>	164
4.2.4.	Literatura in viri.....	165
4.3.	Analiza drugih nacionalnih ureditev	169
4.3.1.	Sinteza ugotovitev primerjalnopravnega pogleda	169
4.3.2.	Predstavitev izbranih tujih nacionalnih ureditev	174
	<i>Malta</i>	174

<i>Irska</i>	177
<i>Danska</i>	180
<i>Argentina</i>	182
<i>Švedska</i>	184
<i>Nizozemska</i>	186
<i>Norveška</i>	188
<i>Francija</i>	190
<i>Belgija</i>	191
<i>Italija</i>	193
<i>Velika Britanija</i>	196
<i>Portugalska</i>	198
<i>Nemčija</i>	199
<i>Litva</i>	202
<i>Poljska</i>	204
4.3.3. Literatura in viri	207
5. MOŽNOSTI ZA UREDITEV (POSTOPKA) PRAVNEGA PRIZNANJA SPOLA NA PODLAGI SAMOOPREDELITVE v SLOVENIJI	213
5.1. Ocena trenutne pravne ureditve (postopka) pravnega priznanja spola v Sloveniji	213
5.2. Pravno priznanje spola na podlagi samoopredelitve	214
5.2.1. Ovire in zadržki	215
5.2.2. Priložnosti	216